

En ik zou dezen broeder op het hart willen binden: als uw geweten zich daartegen verzet, doe het dan niet; stap over uw geweten niet heen, maar houdt voet bij stuk.

Gij kunt uw standpunt aan het Gemeentebestuur duidelijk maken; en dan zal men u eerder om uw houding respecteren, dan u die kwalijk nemen.

Hem en allen opvoeders, ook mijzelf, zeg ik het, met al de overtuiging van mijn ziel: laat ons waken, dat wij onze kinderen en jonge menschen bewaren voor den greep van dit kwaad, dat zijn slachtoffers bij duizenden tellt.

Laten wij het hun duidelijk maken, dat wij, Gods volk, heel geen behoefte hebben aan de genietingen van de bioscoop.

Wij hebben onzen rijkdom in onszelf, als wij maar leven uit het geloof in Christus.

Wij ontkomen aan het hier dreigende gevaar ook niet, door zelf een Christelijke bioscoop in het leven te roepen.

Die zal of niet kunnen bestaan, of haar toevlucht moeten nemen tot dingen, waardoor het onderscheid tusschen Christelijke en wereldsche bioscoop wordt opgeheven; en zoo zou zij toch het pad naar DE bioscoop weer banen.

Geen surrogaat voor de bioscoop zal onze jonge menschen uit de moeite helpen, maar alléén een gezond en sterk geloofsleven, dat ons vanzelf ons boven de hier dreigende verzoeking doet verheven zijn.

D. v. D.

De verzwegen helft.

Max Ardaur: Die eenmaal steelt... — H. A. van Bottenburg, N. V., Amsterdam.

Spreekwoorden hebben bij ons over het algeheel een gunstige reputatie. Velen beroepen zich bij het uitspreken van een gunstig of ongunstig oordeel op deze gezegden. En niet ten onrechte vaak. Deze korte uitspraken bevatten veelal een stuk gecondenseerde volkswijsheid. In de loop der eeuwen hebben ze hun bruikbaarheid getoond.

Dit wil echter nog niet zeggen, dat elke toepassing ervan juist is. Hoe dikwijls niet wordt een onbarmhartig oordeel, kwaadsprekerij of laster gedekt door het aanwenden van een spreekwoord, dat voor verschillende uitleg vatbaar is. En moeilijk is het dan voor den gedupeerde om onder de doem van zulk een gezegde uit te komen. Een goed verstanter heeft slechts... een half spreekwoord nodig. De toepassing wordt aan hem zelf overgelaten.

Max Ardaur heeft een boek geschreven, dat als titel draagt zo'n half spreekwoord. Het behandelt een stuk van het leven van een gereclasseerde. Ieder die wel eens gehoord of gelezen heeft van het werk der vereniging die zich het lot van ontslagen gevangenen aantrekt, weet wel hoe grote moeilijkheden men daar heeft te kampen. Hij zal te meer waardering hebben voor het werk van die mannen, die moeite noch tijd sparen om hun „gevallen“ te blijven helpen, ondanks de openlijke of

heimelijke tegenwerking van anderen, dikwijls vaak mede-christenen.

Het onuitgesproken deel van het spreekwoord verlamt zo vaak de gestraften bij hun pogingen zich een nieuwe plaats in de maatschappij te verwerven. En dan komen ze weer terug bij de heren der vereniging, die hun dan werkelijke hulp moeten verlenen, hun moed en geloof moeten geven, om de plaats weer te verwerven, die ze verloren hebben, en waarop hun medemenschen hen ongaarne terug zien.

Het is het leven van zulk een ex-gevangene, dat Ardaur hier geeft. Wanneer de deuren der gevangenissen voor hem geopend zijn, wanneer zijn straf is uitgezeten, als het vrije leven hem weer omgeeft, gevoelt Wouter pas, hoe moeilijk hij het nu zal krijgen. Hij is er door de heren der reclasering op voorbereid, en wil met Gods hulp zijn leven beteren. Maar dan merkt hij weldra, dat de verachting van „brave“ mensen, de schuwheid en angst van anderen voor den ex-dief, een hoger muur om hem oprichten, één die hem meer van de mensen scheidt, dan de gevangenis het deed voor den veroordeelde.

Anderen, die erger stelen dan hij het ooit deed, menen een gemakkelijk werktuig in hem te zullen vinden voor hun kwade praktijken, verscholen achter een menslievend werk. Want, wie eenmaal steelt is immers... De politie verdenkt hem om die zelfde reden heel gemakkelijk, en geraffineerde oplichters maken daarvan gebruik, om hem een poosje op te laten sluiten, als ze vrezen, dat hun plannen gedwarsboomd zullen worden door hem. Het gevaar om terug te vallen in de oude misdaad wordt zo groot, omdat welwillenden door hun wantrouwen aan het goede, en kwaadwillenden door hun vertrouwen op de vroeger gebleken slechtheid, den teruggekeerde het standhouden heel moeilijk maken.

Tegenover Wouter stelt de schrijver nu een ander persoon, onbenullig, geniepig en kwaadaardig. Deze heeft geen geld gestolen, want hij heeft genoeg. Zijn braafheid is geen deugd. Hij weet zelfs door middel van zijn geld, wat Wouter mist, diens meisje als 't ware te kopen van haar ouders, die financieel in zijn macht zitten. Het meisje brengt zichzelf ten offer, maar haar liefde kan ze niet geven, want die bezit Wouter.

De strijd tussen geld en liefde, waarbij aan de ene kant de achting van de mensen voor de bezitters, de gemeenheid van de daad doet verontschuldigen, aan de andere kant het wantrouwen in de eerlijkheid van karakter, de eerlijke geliefden scheidt en doet lijden, eindigt met een volkomen overwinning van het goede.

Deze eenvoudige opzet van het verhaal wordt met vrij grote levendigheid uitgewerkt. Dat de goede bedoeling van den schrijver, n.l. de moeilijkheden te tekenen, die een gestrafte in persoonlijk en maatschappelijk leven ondervindt, de toetsen wel eens te zwaar doet aanslaan, is vergeeflijk. De meeste personen uit het boek worden te ongecompliceerd van karakter. De goede bedoeling of het slechte liggen er meestal nog al dik op, zodat het wat naïef aandoet, dat de schrandere hoofdpersoon er zo laat achter komt.

Toch begaat de schrijver hier een fout, die meer moet worden aangerekend. Wanneer hij beschrijft hoe het meisje worstelt met de vraag of ze haar

liefde moet trouw blijven of dat ze zich als kind voor haar ouders moet offeren, dan komt ze in haar nood ook bij den dominee. Nu is ook deze een mens, en dus kan hij dwalen. Maar dat hier een predikant, als herder geraadpleegd, de raad geeft, zonder onderzoek, om geen veroordeelde te trouwen, maar den man, dien het meisje verafschuwt, en dat alleen omdat deze geld heeft — of anders een ander te nemen met geld; ja zelfs het een fout van deze tijd acht, dat men uit liefde alleen wil trouwen, hoewel hij na het huwelijk de liefde als plicht wil preken, dat gaat te ver. Dat hier geen woord van christelijke liefde, maar alleen een materialistisch praatje gegeven wordt om de indruk te verzwaren der moeilijkheden van het meisje, was toch niet nodig.

Hoewel de compositie niet sterk is, en de taal niet altijd even verzorgd, daar deze soms te verheven, soms te laag van toon is, heeft de schrijver toch een boek gegeven dat het lezen waard is.

Doordat hij in 't geheel geen pretentie heeft „literatuur“ te geven, heeft hij een pakkend verhaal geschreven over een dergenen over wier leven de schaduw blijft liggen van hun verleden, omdat de mensen steeds blijven kijken op dat „wie eens...“, maar wier leven loont, dat de genadeloze tweede helft van het spreekwoord God-dank niet waar behoeft te zijn.

Gr.

H. SMILDE.

Sweelincks Psalmen.

(Geen verboden Protestantische Kerkmuziek maar begeerde Gereformeerde Huismuziek!)

„En we kunnen ons dan ook haast niet anders voorstellen, dan dat een componist als Sweelinck, die zichzelf geheel vrijwillig als levenstaak gesteld heeft het volledige psalter te componeeren in de berijming nog wel van Marot en De Bèze, medewerkers van Calvijn en met als cantus firmi de in het bijzonder voor deze 150 psalmen samengestelde z.g. geneefse melodieën, dat zoo een componist ook wel hervormd moet geweest zijn. Te meer haast nog daar deze meeststemmige psalmen tijdens de dienst althans niet in de kerken van Calvijn gezongen mochten worden en Sweelinck ze dus uitsluitend tot eigen vreugde en vroomheid schreef.“

(B. v. d. Sigtenhorst Meyer in: „Jan P. Sweelinck en zijn instrumentale muziek“.)

We zouden dit gedeelte niet geciteerd hebben, hetwelk een pleidooi bedoelt te zijn voor het niet-Roomsch-zijn van Sweelinck, als er niet een paar zinnestjes tusschen hadden gestaan, expres voor deze gelegenheid door ons gespatieerd, die een averechtsche voorstelling geven van de eigenlijke toedracht, hóé Sweelinck tot de Psalme compositie gekomen is en welke drijfveeren hem daartoe genoopt hebben.

Het is volkomen bezijden de waarheid de Psalmen van Sweelinck te beschouwen als vrijwillig

we mogen niet voortgaan, zooals het dusver gegaan is. De eerste gaven en krachten uit den Apostolischen tijd moeten weer terugkeeren en ik geloof, dat de Heiland er op wacht, dat wij er weer om gaan bidden.“⁵⁾ En dan hooren we ook nog Johannes Schlatter zeggen: „Onze kerk is hoe langer hoe meer van het oer-christelijk ideaal van een lekenkerk verwijderd geraakt, en geworden een kerk van theologen.“⁶⁾

Wie zóó over Moettlingen hoort spreken, verneemt hier klanken, die zoo, op het eerste gehoor, wel erg zoet en Bijbelsch en Christelijk klinken, maar die, men hoeft maar even wat kritisch te luisteren, zwaar zijn van beschuldiging, ook tegen ons, Gereformeerden. Is er dan geen reden, ons eens wat dieper in te laten met wat in Moettlingen geschiedt?

Trouwens, Moettlingen zelf neemt al de „aanvallende houding“ aan; het vraagt om beoordeeling. Het rekent de „krachten, die in haar geschieden“, een „hervorstehendes Beispiel“ van de „sterk religieuze, oer-christelijke krachten, die weer een breede stroombedding, vol bruisend levenswater door het Deutsche volk stuwten“¹⁰⁾, dat geen uitweg meer weet uit de „puinhoopen van een ongelukkigen tijd“.¹¹⁾ Geen wonder, dat wie Moettlingen zóó ziet, vraagt: „Zulk een religieuze beweging met haar geloofsgenezingen, roept natuurlijk tot positie-kiezen op. Allereerst zullen zich predikanten en artsen moeten uiten“.¹²⁾

Aan dezen oproep is dan ook reeds gevolg gegeven: van de Hollanders noem ik Dr Brillenburg Wurth, Buskes, W. A. Plug, Dr J. C. Roose, P. Visser; van medische zijde hebben we een beoordeeling door Dr Haverkate.

Het ligt dus niet in mijn bedoeling een kritiek te leveren van theologisch standpunt, hoewel hiervoor stof genoeg aanwezig is (zie alleen maar eens de bovengenoemde citaten!), evenals Dr E. D. Kraan pas gedaan heeft op de Buchmanbeweging,

ondernom-

componist. In 't alge- zich vrijw- ander wer- zijn schep- een Vorst- hogere st-

Zoo leer- van Sweel- Psalmcom- onmiddelli- kunstzinni- bij voork- vorm op- staan; wie- strekten to- deling de- liere muzi- en om de- welbehage- dan het ge- coer op w- gen sprak- tafelgenot- gezongen.

Deze ve- zangcolleg- den ze gen- formeerde- verschill- ons (zie „- van een v- te bringe- Psalmen e- veerdige l- Eénzelfd- in 1590 t- geweest, o- mers, een- merking k- voorzien v- oorspronk-

Dit is a- Louis Mor- en aan dit- waarin de- nummers.

Een wij- tijden daa- in zich ha- wereldlijs- vervolgd- ratuur toe- als „O Ha- bruck ich- Wälder“, j- Geuzenlied- gevallen“).

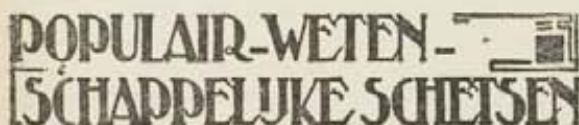
Dat dit- muziek-or- nen, en st- vertoonde- blijkt uit- experimen- althans zij- groote sch- wijzen.

Maar oo- gaaf van

waarmee- ander gen- Buchman- lingen mee- len ons hi- deeling va- disch gezi-

Daartoe- duidelijk b- gen“, zooa- resultaten- staan. Een- sprake mo- even werk- niet spreke- als op eer- geheel gee- evenmin s- kanker. al- wijze ook- „geheel ge- dat de kam- gegroeid i- vrijwel on- dan slecht- dergelijks- werking d- Moettlinge- looft: De- openbaard- onzes Heer- ark leert- wint.“¹³⁾

De Gees- hebben ge- die door g- En de wa- heeft, zijn

Geloofsgenezingen in Moettlingen?

I.

In de volgende artikelen zullen we trachten, de resultaten, die men in Moettlingen zegt te bereiken op geneeskundig gebied, te beschouwen van medische zijde.

Bestaat hiertoe reden voor ons? Ik meen van ja. Meer en meer dringt ook in Holland, óók in onze kringen het bestaan van, en de gebeurtenissen in Moettlingen, door. Schreef niet Wilma haar „Blumhardt en het tegenwoordige Moettlingen“, „Opstanding“, „Jezus leeft“ en vertaalde zij niet eenige werkjes, uitgegeven onder goedkeuring van de „Rettungarche“ in Moettlingen, in het Hollandsch, als b.v. „Vader Stanger en zijn reddings-ark“, „Geloofsgenezingen, een levenservaring van Ernst Geiger“, schreef niet Ds W. A. Plug een libel, getiteld „Moettlingen“ en Ds J. J. Buskes een andere: „De beide Blumhardts“, en worden ook niet in ons land geregeld „Andachten“ gehouden, naar het model van die in de reddings-ark? Minstens één keer per jaar komt een „broeder“ uit Moettlingen naar Den Haag, terwijl er verder geregeld samenkomsten worden gehouden in Amsterdam, Rotterdam, Haarlem, Zeist, Arnhem, Hilversum, Amersfoort en Apeldoorn? En in dit jaar, van 3 tot en met 29 Sept. worden elken dag door de broeders Johannes Knoff en Jacob Gehring vergaderingen gehouden in vele plaatsen in het Noorden en midden des lands; ook is er een „algemeen leider“ voor Nederland, in den persoon van den heer A. Begeer.¹⁾ En zijn er niet reeds diversen, onder wie ook Wilma, naar

Moettlingen, gelegen bij Calw, niet ver van Stuttgart in Württemberg, getogen, om verlost te worden van lichamelijke of geestelijke ziekte?

En dan: Moettlingen zegt Jezus' woorden weer voor de volle 100 % aan te durven; „Moettlingen is een plaats, waar broeders zijn, die durven bidden: Heer, bevestig de prediking van Uw Evangelie door teekenen en wonderen“²⁾; „Moettlingen is de plaats, waar men weer, precies als in Blumhardts dagen, durft zeggen: Terug naar den Bijbel, terug naar het oude Evangelie, ontdaan van alle dogmatische omhulsels, het gevend en onvangend, precies zooals het in den Bijbel tot ons is gekomen: Jezus Christus, de levende Heiland, eeuwig dezelfde“³⁾, of nog anders: „Moettlingen is de plaats, waar de krachten van het Koninkrijk weer openbaar worden, de kracht van den gekruisigden en verrezen Heer“.⁴⁾ En als we dan vragen: „Maar welke krachten bedoelt ge?“, dan verwijst men u naar den Apostolischen tijd. Luister maar naar deze beschuldiging: „We hebben het wonder teruggeschoven naar den Apostolischen tijd, precies als in Blumhardts dagen. Het is zoo gemakkelijk het wonder in die richting terug te schuiven. We behoeven ons dan nooit bewust te worden van ons ongeloof“⁵⁾ en verder: „Goed! maar als wij den ganschen Bijbel willen doorleven, dan moeten wij ook Markus 16: 17, Jacobus 5: 14, Psalm 107: 20, Psalm 103 en anderen erkennen en doorleven. De Heer Jezus spreekt van: De teekenen, die zullen volgen degenen, die gelooven. Het komt maar hierop aan, hoever het geloof reikt!“⁶⁾ Wilma's conclusie luidt dan ook: „men wordt zich in Moettlingen hoe langer hoe klaarder bewust van de diepte van zijn ongeloof“⁷⁾ en zij sluit zich dan ook aan bij de woorden van Barth (de voorganger van den ouden Blumhardt): „Er moet een nieuwe uitstorting van Heiligen Geest komen. Dat moet gebeuren, zal het in onze Christenheid anders worden. Ik merk het,